

Sångpostillan - Trettondedag Jul

Bidrag från Bengt Pleijel
2007-12-14
Senast uppdaterad 2019-12-29

Trettondedag Jul Guds härlighet i Kristus

Tredje årgångens läsningar:
GT: Första Kungaboken 10:1-7
Epistel: Efesierbrevet 2:17-19
Evangelium: Matteus 2:1-12
Alternativ text: Lukas 11:29-32
Psaltarpsalm: 72:10-15

Dagens bön:

O Gud,
du som med stjärnan ledde hedningarna
till din enfödde Sons krubba,
led också oss, som i tron känner dig,
genom detta livet,
så att vi i himmelen får se hans härlighet.
Du som med Sonen och den helige Ande
lever och verkar från evighet till evighet.
Amen

Trettondedag Jul har också namnet Epifania, som betyder uppenbarelse. Den firades från början som Jesu födelses fest då Gud uppenbarade sig i Jesus. På 300-talet började man fira Jesu födelse den 25 december. Evangeliet på denna dag berättar om de vise männen. Hur många de tre vise männen var, vet vi inte. De bar fram guld, rökelse och myrra som gåvor till barnet. Och därför har man förmodat att de var tre. Enligt traditionen var de kungar (se Psalt 72:10-11) och hette Caspar, Melchior och Balthasar. De var de första "hedningarna" som berördes av evangeliet om Jesus.

Jesus för världen givit sitt liv är innehållet i Trettondedagens budskap och firas som är en av kyrkans stora missionsdagar. Lina Sandell, som 1889 skrev den psalmen, nr 45 i vår psalmbok, hjälper oss att bedja och sjunga oss in i dagens budskap.

Vill du höra Bengt Pleijel predika och Anne Mette Pleijel Johnsson läsa text och sjunga? Klicka Här!
Predikans text: Lukas 11:29-33

När ännu mer folk strömmade till sade Jesus till dem: "Detta släkte är ett ont släkte. Det vill ha ett tecken men de skall inte få något annat än Jonatecknet. Ty liksom Jona blev ett tecken för folket i Nineve skall Människosonen bli det för detta släkte

Söderns drottning skall uppstå vid domen tillsammans med människorna i detta släkte och bli deras dom. Ty hon kom från jordens yttersta gräns för att lyssna till Salomo, men här finns något som är förmer än Salomo. Folk från Nineve skall uppstå vid domen tillsammans med detta släkte och bli dess dom. Ty de omvände sig vid Jonas förkunnelse, men här finns något som är förmer än Jona.

"Vi läser psalm 45 vers 1 Jesus för världen givit sitt liv:
öppnade ögon, Herre, mig giv.
Mig att förlossa offer han sig,
då han på korset dör ock för mig.

Folk strömmade till, berättar Lukas. Ofta var det så att Jesus drog som en magnet allt elände till sig. När människor strömmade till, då strömmade det friska livet ut till dem från Jesus. Döva kunde höra, blinda fick sin syn, bördorna lyftes av och människor rätade på ryggen och tyckte att livet blev lättare när man varit hos Jesus.

Naturligtvis blev detta allmänna samtalsämnet. Vem är han? Vad anser du om Jesus? För en del blev detta bara sensation. De ville bara ha mer och mer. Det räckte inte med de under de sett. Ville ha något alldeles sensationellt. Något som kittlade nerverna. Vad ytliga människor var då!!

Men vi kanske ska fundera på en sak: Finns vi med här? Kan vi känna igen oss? Också vi har ju strömmat till för att höra om Jesus. Också vi jagar ju rätt ofta efter det som kittlar nerverna. Är det något spännande på TV i kväll? Eller ska vi hyra en video?

Det märkliga är att då vi nu i nåder behagar intressera oss för Jesus, så verkar Jesus så upprörd. Ögonen blixtrar, rösten darrar han säger några skarpa ord till oss: Detta släkte är ett ont släkte. Det vill ha ett tecken, men det skall inte få något annat tecken än Jona- tecknet.

Ett ont släkte! Vad menar han? Motsatsen är ju ett gott släkte, där vi tänker på varandra, har omsorg och nöd för varandra, och gå vidare av det vi fått till nya släkten och generationer, till nya länder.

Ett ont släkte, det är då vi roffar åt oss, tänker bara på oss själva, svärta ned varandra, och kan gå så otäckt likgiltigt förbi nöden oss. Ett ont släkte - det kan också betyda ett sjukt släkte.

Det är inte sensation vi behöver. Det är Jesus vi behöver. Därför ger Jesus oss bara ett tecken: Jona-tecknet.

När Matteus återger Jesu ord om Jona-tecknet säger han, att det syftar på likheten mellan Jona och Jesus. Ty liksom profeten Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter, skall Människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter.

Jona-tecknet är Jesus, död och uppstånden. Jesus är starkare än allt det onda som vi och vårt onda släkte gång på gång fångar.

Det är när vi är stilla vid korset och lägger ner våra liv där som det händer något med oss. Det ondas struptioner släpper. Vi behöver om öppnade ögon så att vi förstår att när Jesus offerar sitt liv för världen, finns vi med där. Han dör också för mig. Kristi kropp för dig blod för dig!

Låt oss nu sjunga psalm 45 vers 1. Och be om öppnade ögon …

Vi läser psalm 45 vers 2.

O vilken kärlek, underbar, sann!
Aldrig har någon älskat som han
.Frälst genom honom, lycklig och fri,
vill jag hans egen evigt nu bli.

När Jesus i vår text börjar berätta om Jona säger han att här är något som är förmer än Jona. Lukas berättar inte om likheten mellan Jesus och Jona utan om olikheten mellan dem, som nu är omkring honom och folket i Nineve. De som nu är omkring Jesus vill bara ha lite sensation eller stämning, men inte vända om och låta sina liv förändras. Men folket från Nineve omvände sig vid Jonas förkunnelse.

Ni känner väl till Jonas historia? Gud ger order till sin profet: Bege dig till Nineve. Gud behöver Jona i den stora staden Nineve. Han vill sätta stopp för ondskan där.

Men Jona vill inte. I stället för att bege sig österut beger sig Jona så långt västerut som möjligt. Han hittar en båt som skall gå till Tarshish i Spanien. Han går in på skeppskontoret i Jafo och säger: ”Enkel biljett till Tarshish, tack!”.

Lite längre fram ordnar Gud med returbiljetten. Det blir en våldsamt storm och Jona hamnar i havet. Men, berättar Jonas bok, Herren sände en stor fisk, som slukade upp Jona. Och Jona var i fiskens buk i tre dagar och tre nätter.

Vi vet inte vad det var för fisk. Det står inte att det var en val. Det står bara att det var en stor fisk. Det var bara Jona som såg fisken. Och han såg den inifrån. Och varken Jona eller vi har i skolan fått lära oss att känna igen fiskar från insidan. (Konfirmanden frågade: Hur fick Jona plats där? Prästen svarade: Det måste bero på att han hörde till de mindre profeterna). Men i fiskens buk ser vi Jona, den olydige profeten. Vad gör han? Han ber. Herren har en uppgörelse med honom. Ibland behöver Herren ta också oss avsides för att gå till rätta med oss.

Efteråt får Jona ett nytt uppdrag. Nu lyder han och han beger sig till Nineve. Och så ser vi hur den lille magre profeten med den eldiga blicken går in i staden Nineve. Där är livet i full rullning. Man handlar och man köper, man knuffas och man trängs, man luras och man fiffjar, man ropar och man skriker. Discomusiken på full descibel! Genom allt detta går Jona. Han hittar några trälådor på stora torget. Han stiger upp på dem och ropar ut:

Om fyrtio dagar skall Nineve förstöras! (Jona 3:4)

Tänk er att detta skulle hända här. Om sex veckor ska hela rasket rivas. Vi hade skickat efter polisen. Vi hade sänt Jona till psyket. Men det märkliga som händer i Nineve är, att alla lyssnar från den enklaste människa på torget till den högste kungen i palatset. Alla lyssnar! Och alla vänder om!

Och Jesus berättar om detta. Runt omkring Jesus finns människor som bara ser vad han gör, men de hör inte. Runt omkring Jona finns människor som hör och tar emot Jonas ord som ord från Gud. Dessa nineviter från Irak skall på domens träda upp tillsammans med oss och bli oss till dom. Jesus säger:

Ty de omvände sig vid Jonas förkunnelse
men här finns något som är förmer än Jona.

Har ni tänkt på skillnaden mellan att se och att höra. Det som går in genom ögat blir en grund tro, en yttlig tro, den når inte djupt. Det som når in genom örat, blir sädeskorn som kan slå rot, växa, bära frukt. När jag hör kan jag ta emot hans ord som kärleksord rakt in i mitt allra innersta. Jag förstår att jag är älskad.

Det är viktigt att höra ordet, lyssna inåt.

Söderns drottning gjorde det. Hon, denna vackra, rika drottning av Saba, hon lyssnade till Salomos visdom och prisade Gud som gett honom sådan visdom.

Så länge Salomo var beroende av Gud var han vis. Men så småningom tappade han detta beroende och handlade på egen hand. Och hans hjärta avföll från Gud. Han gjorde rätt mycket som inte var så vist. Skaffade sig 700 furstliga gemåler och 300 bihustrur. Inte särskilt vist!

Det fina med Söderns drottning var att hon kom från jordens yttersta gräns för att lyssna till Salomo, men här finns något som är förmer än Salomo. Det är att lyssna in Jesu kärleksord i sitt innersta. Hans ord är ord med liv och kraft. En inre drivkraft som kan hjälpa mig att ha något från Jesus att ge till både grannar och till människor vid jordens yttersta gräns.

Här är vad som är mer än Jona och mer än Salomo och mer än Muhammed och Buddha och Konfutius. Dessa kan ge regler för livet. Men Jesus kan ge livet självt.

Det finns en legend om en man som gick ner sig i kvicksand. Han kämpade för att undgå döden i gyttjan. Så kom Konfutius till honom. Han gjorde denna reflektion: Det är tydligt att man inte bör uppsöka sådana platser. Buddha kom också fram till honom och sa: Måtte hans liv bli en läxa för hela mänskligheten. Muhammeds kommentar blev: Å, det måtte vara Allahs vilja. En hindu sa: Bry dig inte om det. Du kommer att återvända till livet i en annan form. Men när Jesus såg mannen sa han: Räck mig din hand, broder, så ska jag dra upp dig.

När jag ta emot vad Jesus säger och Jesus gör, förstår jag att aldrig har någon älskat som han. Hans kärlek är underbar, sann.

Vi sjunger psalm 45 vers 2.

Vi läser psalm 45 vers 3. Tag mig då, Herre, upp till ditt barn,
lös mig från alla frestarens garn.
Lär mig att leva, leva för dig,
glad i din kärlek, offrande mig.

Jesu kärleksord är ljusord som tänder trons och kärlekens ljus i oss. Vad ska vi göra av det ljuset? Jesus säger i versen efter vår text. Ingen tänder en lampa och ställer den i en vrå eller under sädesmåttet. Man sätter det på hållaren, så att de som kommer in i ljuset. (Luk 11:33)

Lukas citerar samma ord i 8:16. Jesus säger: Ingen tänder en lampa och döljer den med ett kärl eller ställer den under en bänk. (8:16) Man kan alltså dölja det ljus från Jesus, som vi fått. Man kan sätta ljuset under sädesmåttet. Ja, då slocknar ljuset.

Vi kan fundera över vad detta sädesmått eller kärl egentligen är. Är det våra rädslor. Människofruktan? Vår lust att anpassa oss till denna världen och bli accepterade som kloka och förståndiga människor. Vem vill egentligen vara en dåre för Kristi skull? (1 Kor 4:10)

Vi går kanske inte så långt att vi sätter ett kärl över ljuset. Man ställer mycket oftare ljuset i en vrå eller under en bänk. Vad händer? Det blir lite halvdunkel över tillvaron. Skymningsstämning. Myskristendom. Lagomkristendom. Det hemska är att varken vi själva eller människor som kommer till oss hittar rätt.

Jesus vill gå till rätta med oss idag. Det är som om vi hör hur Jesu röst vibrerar av smärta: Detta släkte är ett ont släkte.

Jesus väntar på vårt svar:

Herre, överge mig inte, gå inte från mig. Stanna, tag mig upp till barn,
tag mig åter till att bli din tjänare, ditt redskap,
lös mig från den härva av frestarens garnnystan som jag snott in mig i.
Lär mig leva, leva på riktigt, leva för dig.
Hjälp mig i att hitta glädjen i att ge, offra mig,
Sprida ljuset som jag fått från dig.

Och Jesus säger: Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus. (Joh 8:12) Var finns ljusmänniskorna idag?

Kan du höra hur Jesus frågar efter dig? Han ser mörkret som lägrar sig över oss människor och över hela världen. Han ser också var räddningen finns. Han har alla möjligheter. Han har ljuset som kan besegra mörkret. Men han letar efter lamphållaren, som han kan sätta sitt ljus i. För honom är det inte så viktigt hur lamphållaren ser ut. För honom är det viktigare att du och jag går fram till honom och överläter våra liv till honom så att han får använda oss för att sprida sitt ljus till människor som fryser och famlar i mörkret.

Vi sjunger psalm 45 vers 3: Tag mig då, Herre ...

Veckans ordbruk

Din uppgift: att bruka och bevara och vårda orden
(Jfr 1 Mos 2:15, 1917 och Bibel 2000)

Hör vad Herren säger nu: Dessa ord som jag idag ger dig skall du lägga på ditt hjärta (5 Mos 6:6)tänk till: Vad har Herren sagt till Dig i denna predikan?* skriv upp de ord du får ..

* bädda ner dem i hjärtats mylla ..

* vattna dem med bön

* tala med Herren om detta

* var sedan nyfiken på vad som händer

Dagens ordfrön:

Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.

(Joh 8:12) Ingen tänder en lampa och ställer den i en vrå eller under sädesmåttet.

Man sätter det på hållaren,

så att de som kommer in ser ljuset.

(Luk 11:33) Leta sedan reda på fler bibelord som du skriver upp, bäddar ner i hjärtats mylla, vattnar med bön